

Трети годишен форум на НАБИС

На 15 май Фондацията „Национална академична библиотечно-информационна система“ (НАБИС) проведе третия си годишен форум на тема „ДИГИТАЛНАТА БИБЛИОТЕКА – ТЕХНОЛОГИЧНИ И СОЦИАЛНИ ПРОБЛЕМИ“, който стана факт благодарение на любезната подкрепа на Фондация „Америка за България“. Водещите фигури в библиотечното дело от САЩ, Израел, Русия, Финландия и България, споделиха своя опит в изграждането на дигиталните библиотеки и тяхното бъдеще, ролята и влиянието им върху образователната система, свободния достъп до фондовете и ангажирането на обществеността в различни инициативи; предизвикателствата и възможностите на облачните технологии. Присъстваха голям брой представители на различни културни и образователни институции, обществени организации и фондации; библиотечни специалисти от цялата страна, архивисти, програмисти и мениджъри.

Динчо Кръстев, директор на Централната библиотека на БАН и изпълнителен директор на Фондация НАБИС откри форума и представи участниците. Нейно превъзходителство **Марси Рийс**, Посланик на САЩ в България, приветства участниците и изрази адмирациите си към нарастващия брой институции, организации и частни лица, съпричастни към дигитализацията на българското културно наследство. **Карл Форцхаймър**, председател на борда на директорите на Фондация „Америка за България“, също поднесе своите приветствия и сподели задоволството си от постигнатите резултати както и очакванията си, че дигитализационната дейност ще обхване всички български библиотеки. **Синика Сипила**, която през август 2013 г. ще заеме длъжността Президент на Международната федерация на библиотечните асоциации (IFLA), представи визията си за бъдещето на организацията.

Същинската част на форума започна с доклада на **проф. дфн Боряна Христова**, директор на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ – *„Дигиталната библиотека на Националната библиотека – реалност и мечта“*. Тя представи дигиталната колекция на НБКМ, която се изгражда отдавна и вече активно се ползва от широк кръг читатели в България и в чужбина. Дигитализираното съдържание се разделя в две големи групи: културно наследство (кирилски ръкописи от X–XVIII в., стари фотографии, стари географски карти) и периодични издания от епохата на Възраждането. До момента са подготвени около 300 000 файла, достъпни свободно за потребителите. Те могат да бъдат видяни в портала Europeana и частично в Световната дигитална библиотека. Общият брой на дигитализираните файлове на периодични издания е 200 000 (132 заглавия), а цифровизацията ще продължи и за в бъдеще.

Пълният вариант на презентацията е на адрес: <http://www.nalis.bg/events-bg/b.hristova.pdf>

Проф. Робърт Дарнтън, директор на Харвардската университетска библиотека изнесе доклад на тема *„Американската дигиталната обществена библиотека и дигиталното бъдеще от перспективата на Харвард“*. Той изтъкна, че въпреки нарастващите предупреждения за отмирането на книгите и библиотеките, те стават по-важни от всякога в дигиталната среда днес. Проф. Дарнтън изрази сериозните си опасения, че комерсиализацията ще ограничи достъпа до голяма част от материалите в обществения домейн и посочи Американската дигитална обществена библиотека, която е активна онлайн, като пример за демократизирането на достъпа до знанието. Тя представлява мрежа от дигитализираните колекции на научни библиотеки от различни части на САЩ и цели да осъществи напълно свободен достъп до културното наследство на Америка за всеки по света.

Пълният вариант на презентацията е на адрес: <http://www.nalis.bg/events-bg/r.darnton.pdf>

Форумът продължи с презентацията на **Ан Торнтън**, директор на Нюйоркската обществена библиотека „Градски сътрудничества за дигитална библиотека”. Сътрудничествата за дигитализиране на културното съдържание бяха определени като идеалният начин за увеличаване на представянето и използването на дигиталните колекции. Подчертана беше възможността им да трансформират библиотеките в няколко насоки: начина на използване на колекциите, начина на разбиране на колекциите и дори начина, по който работят библиотекарите. Представени бяха резултатите от последните години, в които Американската дигитална обществена библиотека експериментира с различни видове партньорства, което увеличава достъпността на съответните сбирки и образователното им въздействие, и дава нов поглед към бъдещето на библиотечната практика.

Пълният вариант на презентацията е на адрес: <http://www.nalis.bg/events-bg/a.thornton.pdf>

За Националната библиотека на Израел: влиянието на Израелската дигитална библиотека върху образователната система доклад изнесе нейният директор **Орен Вайнберг**. Той представи водещата роля на Националната библиотека на Израел (НБИ) в създаването на национална мрежа за културното наследство – материали, свързани с многообразния спектър от общности в Израел и с историята на еврейския народ. Като част от настоящите инициативи на НБИ е създаването на Национален репозиториум за дигитализация и съхранение, изграждане на национална мрежа от исторически значими дигитални архиви, които съдържат книги, ръкописи, карти, архивни документи и фотографии. Осъзнавайки, че създаването на огромна дигитална библиотека не е достатъчно да осигури активността на потребителите, НБИ работи за нейното насърчаване и за осигуряването на постоянно и нарастващо използване на дигиталните ресурси. Съвместната работа с националната образователна система за интегриране на използването на първични извори в учебните програми е един от начините това да бъде постигнато.

Пълният вариант на презентацията е на адрес: <http://www.nalis.bg/events-bg/o.weinberg.pdf>

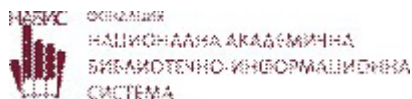
Проф. д-н Александър Сотников, заместник-директор на Суперкомпютърния център на Руската академия на науките представи Дигиталната библиотека за научно наследство на Русия – един от най-големите проекти за дигитализация, архивиране и съхранение на библиотечни колекции и за осигуряване на достъп до тях за целите на науката и образованието. Предвижда се това да бъде ефективен инструмент за свързване на различни видове дигитални ресурси: книги, ръкописи, музейни и архивни колекции и да допринесе за отвореното и свободно достъпно знание в световен мащаб.

Пълният вариант на презентацията е на адрес: <http://www.nalis.bg/events-bg/a.sotnikov.pdf>

Доц. д-р Мартин Иванов, председател на Държавна агенция “Архиви” представи „*Archives 2.0 в дигиталната епоха*”. Той акцентира най-вече върху промените в отношението към библиотеките и архивите по целия свят – дълго време възприемани като затворени, традиционни институции, стожери на националните културни съкровища (1.0), сега те се насочват към отваряне на достъпа и приобщаване на широк кръг потребители (2.0) онлайн. Отбелязван бе фактът, че в рамките на по-малко от 20 години Интернет значително е засегнал културните институции и постепенно ги превръща в отживелица. В същото време новите технологии създават както предизвикателства, така и големи възможности за библиотеките и архивите да предоставят своя експертен опит и дигитална информация в световния резерв на знания, чрез използването на Web 2.0. технологии. Пълният вариант на презентацията е на адрес: <http://www.nalis.bg/events-bg/m.ivanov.pdf>

В презентацията на **Мати Шем-Тов**, президент и главен изпълнителен директор на фирма Ex-Libris Group „Облачните технологии: предизвикателства и възможности за библиотеките и книгоразпространителите” се разглеждат настъпващите промени в процесите на развитие, инфраструктурата, поддържащите услуги и бизнес моделите на Ex Libris в подкрепа на развиващите се нужди на библиотечната общност. Проследени бяха измененията през последните десет години, от момента когато много малко библиотеки са обмисляли хостинг на приложенията си извън собствените си институционални граници, до момента когато с популяризирането на решенията, базирани на облачните технологии в други области на информационните технологии, библиотеките вече осъзнават преимуществата им в прилагането им за специфични библиотекарски нужди. Пълният вариант на презентацията е на адрес: <http://www.nalis.bg/events-bg/m.shem-tov.pdf>

Презентациите на участниците предизвикаха изключителен интерес и към всеки един от тях бяха отправени множество въпроси. Медийният интерес беше значителен – събитието беше отразено в новините и в интернет новинарските портали; бяха осъществени многобройни интервюта и участия в различни телевизионни и радио предавания.

Фондация НАБИС

Фондацията НАБИС е основана през 2009 г., с подкрепата на Фондация Америка за България (ФАБ), от три институции: **Централната библиотека на БАН**, Софийския университет и Американския университет в България (АУБ).

Първоначалната и основната цел на проекта е изграждането на Национална академична библиотечно-информационна система (НАБИС) и на Своден (обединен) онлайн каталог на включените в проекта библиотеки. За постигането ѝ е закупена необходимата софтуерна платформа (2009) и е създадена Националната академична библиотечно-информационна система (2010), преведени са международно установени библиотечни стандарти и са проведени курсове за обучение на библиотекарите. Проектът започва с интегрирането на каталожните записи на библиотеките учредители: библиотечната мрежа на БАН, 27-те библиотеки на Софийския университет и Библиотека „Паница” на Американския университет в България. Сводният каталог НАБИС е достъпен за потребителите от 24 септември 2010 г. Две години и половина по-късно мрежата на НАБИС обхваща **24 асоциирани членове** в България: 14 университетски библиотеки, 5 академични библиотеки и 5 големи обществени библиотеки.

През май 2013 г. каталогът съдържа почти 2 милиона записа, лесно и свободно достъпни през уебпортал, даващ достъп и до голямо количество онлайн издания (платени бази данни), а също така до дигитални обекти на три от библиотеките в консорциума и до дигиталната колекция от фотографии на ФНАБИС.

С подкрепата на

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

Фондация „Национална академична библиотечно-информационна система”

ФОРУМ 2013

ДИГИТАЛНАТА БИБЛИОТЕКА – ТЕХНОЛОГИЧНИ И СОЦИАЛНИ ПРОБЛЕМИ

- 09:00-09:20 *Откриване и приветствия:*
- доц. д-р Динчо Кръстев**, изпълнителен директор на ФНАБИС
НП Марси Рийс, посланик на САЩ в България
Карл Форцхаймър, председател на борда на директорите на Фондация Америка за България
Синика Сипила, избрана за президент на Международната федерация на библиотечните асоциации (IFLA)
- 09:20-10:30 **проф. дфн Боряна Христова**, директор на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий”
Дигиталната библиотека на Националната библиотека – реалност и мечта
- проф. Робърт Дарнтън**, директор на Харвардската университетска библиотека
Американската дигитална обществена библиотека и дигиталното бъдеще от перспективата на Харвард
- 10:30-11:00 *Кафе пауза*
- 11:00-13:30 **Ан Тортън**, директор на Нюйоркската обществена библиотека
Градски сътрудничества за дигитална библиотека
- Орен Вайнберг**, директор на Националната библиотека на Израел
Националната библиотека на Израел: влиянието на Израелската дигитална библиотека върху образователната система
- проф. дтн Александър Сотников**, заместник-директор на Суперкомпютърния център на Руската академия на науките
Научното наследство на дигитална библиотека на Русия
- доц. д-р Мартин Иванов**, председател на Държавна агенция "Архиви"
Archives 2.0 в дигиталната епоха
- Мати Шем-Тов**, президент и главен изпълнителен директор на фирма ExLibris Group
Облачните технологии: предизвикателства и възможности за библиотеките и книгоразпространителите

Участниците в годишния форум на Фондация НАБИС „Дигиталната библиотека – технологични и социални проблеми”

Проф. Робърт Дарнтън – Директор на Университетската библиотека в Харвард. Робърт Дарнтън е специалист по история на американската култура и водещ експерт по културна история на Франция от XVIII в. През 1968 г. постъпва в Принстънския университет като преподавател по европейска история. През 2007 г. той става почетен професор в Принстън и е назначен за директор на Университетската библиотека в Харвард. Участвал е в управлението на Нюйоркската обществена библиотека и Оксфордското университетско издателство в САЩ. Р. Дарнтън е Президент на Американската историческа асоциация и на Международното дружество за изследване на XVIII в. Той е един от първите изследователи в областта на историята на книгата, пише по въпросите на електронното публикуване и е основател на проекта „Гутенберг”.

Проф. Дарнтън е автор и редактор на много книги, между които *The Business of Enlightenment: A Publishing History of the Encyclopédie*, 1979, (ранен опит за утвърждаване на историята на книгата като научна област), *The Great Cat Massacre and Other Episodes in French Cultural History*, 1984, (преведена на 17 езика) и *The Forbidden Best-Sellers of Prerevolutionary France*, 1995, (изследване на нелегалната търговия с книги). Една от последните му публикации е посветена на Американската национална дигитална обществена библиотека.

Ан Торнтън – Директор на Нюйоркската обществена библиотека

Ан Торнтън отговаря за четири от най-известните специализирани библиотеки, което включва грижи за разрастването и опазването на фондовете, за справочните отдели, за образованието, стипендиите, програмите и изложбите в тях, както и за 87 браншови библиотеки.

В началото на кариерата си тя работи като системен библиотекар в библиотеките на Хюстънския университет. е член на Библиотечния съвет на библиотеките в Ню Йорк и на Консултативния съвет по библиотечни въпроси към Факултета по образование в Нюйоркския държавен университет.

Орен Вайнберг – Главен изпълнителен директор на Националната библиотека на Израел

От 2004 до 2010 г. Орен Вайнберг е директор на Университетската библиотека в Хайфа, където по-рано изпълнява различни ръководни функции – мениджър на отдел „Информационни ситеми”, мениджър на отдел „Обслужване” и мениджър на отдел „Заемане”.

Проф. Боряна Христова – Директор на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий”

Под нейно ръководство Националната библиотека участва във всички национални програми, насочени към изследването на книгата и на библиотеката в съвременния свят, както и в много международни програми, напр. „Паметта на света” и „Четене за всички” (програма за опазване на библиотечните източници) на ЮНЕСКО, програми на Фондация „Отворено общество” и на Международната федерация на библиотечните асоциации. Открива и публикува многобройни текстове, свързани с ранната история на южните славяни.

Проф. Александър Сотников – Зам.-директор на Суперкомпютърния център на Руската академия на науките – най-големият и мощен руски компютърен център за наука и образование. Той е член на Надзорния съвет на руските национални библиотечни ресурси. През последните години той ръководи разработването и използването на бази данни, уеб-базирани технологии и дигитални библиотеки в Руската академия на науките. Проф. Сотников е програмен директор на проекта „Руска дигитална библиотека на научното наследство”, който цели архивиране и

съхраняване, създаване и поддръжка на библиотечни колекции, свързване на различни видове дигитални ресурси и осигуряване на безплатен достъп до знанието.

Доц. Мартин Иванов – Председател на Държавна агенция „Архиви“

М. Иванов е магистър по история (СУ „Св. Кл. Охридски“) и по право (ЮЗУ „Неофит Рилски“) и доктор по история след защита на дисертация “Стопански и финансови проблеми във външната политика на Народния блок 1931–1934 г.”. Той има над 100 научни публикации. През последното десетилетие работи в Института за исторически изследвания при БАН. Специализирал е в Кеймбридж, Единбург и в Националния университет на Ирландия.

Синика Сипила – Президент на Международната федерация на библиотечните асоциации (IFLA)

Синика Сипила е генерален секретар на Финландската библиотечна асоциация. През 2011 г. тя е избрана за президент на IFLA. Мотото на нейния президентски мандат е – „Силни библиотеки = силни общества: демократизиране на достъпа до знанието посредством библиотеките”. Нейният изключителен принос за международното развитие на библиотеките е в насърчаването на сътрудничеството между скандинавските, балтийските и европейските библиотечни асоциации.

Мати Шем Тов – Президент и главен изпълнителен директор на ExLibris Group

Мати Шем Тов издига компанията като водеща в областта на академичните, националните и изследвателските библиотеки. Основните негови постижения са разширяването на продуктовата гама и разгръщането на клиентската мрежа в повече от 70 страни, както и основаването на нови филиали и дистрибутори.

